

HAR SUM EIN SKRIÐAN ER LOPIN ...



JÓGVAN
Á LAKJUNI



Jógvan á Lakjuni,
løgtingsmaður og valevni Fólkaflaksins

Tá ið eg líti aftur á valskeiðið, sum nú er um at enda, so verði eg keddur.

Vit hava hesi árin í bestu tíðum havt eitt stýri, sum miðvist hevur havt sum mál at kollvelta samfelagið.

Tey brúka eitt fitt, men tó einkisigandi orð sum "tíðarhóskandi" og fáa tað at ljóða so tilforlátligt.

Men tað, sum býr aftanfyrir og liggur í hesum hugtakinum, "tíðarhóskandi", er, sum eg dugi at siggja tað – at tey vilja sekulariserað ella verðsligera samfelagið soleiðis, at tað, sum ber merki av kristindómi og okkara fedranna siðarvi, skal lukast burtur úr føroyskari lóggávu.

Hetta er ongantíð áður hent í Føroya søgu!

Legg merki til, at hesi somu fólkin ganga øgiliga nógv uppí og tosa nógv um at fyrirbyggja dálking, tey tosa um veðurlagsbroytingar, og at vit skulu verða grøn. Og ikki at tala um, tá ið tað kemur til at liva sunt!

Men sjálv hava tey framt størstu mentalu dálking nakrantíð á Føroya landi!

Ongantíð áður er lóggivið soleiðis beint ímóti tí, sum sjálvur skaparin hevur ásett.

Eg hugsar um hjúnabandslógina og hjúnabandið, sum nú er gjørt kynsneutralt – og um avleiðingar av tí. Hjúnabandið, sum er gudgivið og altíð bara hevur verið millum mann og konu.

Tað vóru fyra kvinnur, sum lögdu málið fram – og fleiri av monnunum í samgonguni, sum ivaleyst ikki høvdu ætlað sær at atkvøtt fyrir hesum, hoknaðu til endan undir trýstinum frá einstaklingum í samgonguni – og ikki minst frá Føroya lögmanni.

Og við sjálvum lögmanni, Axel Johannesen, á odda, sum átti at verið fremsti verji kirkjunnar, og landsstýriskvinnuni í kirkjumálum, Rigmor Dam, trumfaðu tey hetta ígjøgnum Løgtingið, og yvirrulaðu fólkakirkjuna og eisini frikirkjur og samkomur og lóggóvu ímóti viljanum hjá øllum tí kirkjuliga baklandinum – enntá heilt inn í kirkjuna.

Hetta er álvarsamt! Her bleiv ein avtala við kirkjuna brotin! Ein óskrivað avtala um, at allar broytingar í kirkjulógum skulu koma frá kirkjuni sjálv-ari!

Og biskupur Føroya, sum royndi at tala at, bleiv orsakað av hesum noydd-

ur at steðga signingini av borgarliga giftum í kirkjuni og somuleiðis arbeiðinum við nýggjari ritualbók, sum var komið væl áleiðis.

Hetta er tann nakni veruleiki!

Vit hava hesi seinastu fyra árin havt eitt politiskt stýri, sum fyrst hevur sett seg oman fyrir skaparan – og harnæst oman fyrir biskup, dómpróst, prestafelag, kirkjuráð og allar aðrar kirkju- og samkomuleiðarar.

Og lögmaður fór longri enn so. Fyri at fáa málið at glíða lættari ígjøgnum tingið og soleiðis sleppa undan at fara í Fólkatíngið aftur við hjúnabandsmálinum (har málið móguliga hevði steðgað) gjørdi lögmaður tað ódám-liku og ivasomu gerð, at hann bara tulkaði grein 14, stk. 2 í hjúnabandslógini at vera yvirtikna.

Alt tað politiska systemið, eisini lögmaður sjálvur og Sirið Stenberg, landsstýriskvinnu, hevði til tá sagt, at hetta var danskt málsøki. Og niðurstøðan hjá meirilutanum í landsstýrismálanevndini var tann sama, málið var ikki yvirtikið – og lögmaður hevði ikki heimild at gera hetta!

Samgongulimir vórðu eisini trýstir til at atkvøða málið ígjøgnum í tingin-um.

Vit minnst, hvussu Heðin Mortensen varð noyddur at atkvøða ímóti sínnum egna uppskoti um fólkaatkvøðu. Og tá ið málið so kom til 3. viðgerð, var eingin ryggur í honum, og hann rýmdi av landinum.

Á henda merkiliga og sera ivasama hátt kom málið skinklandi ígjøgnum tingið!

Fleiri aðrar løgna detaljur eru í hesum málinum, og eg tori at siga, at málið bleiv lirkað ígjøgnum Løgtingið, og einki annað mál hevði farið ígjøgnum upp á henda mátan!

Tað, sum ikki er minni óhugnaligt, er, at Kringvarp Føroya ongantíð í allari hesari prosessini, sum hevur vart nærum alt valskeiðið, hevur viðgjørt hesi málini og detaljurnar í teimum – ongantíð!

Hetta var fyrsta skriðan, sum leyp!

Siðani kom ættleiðingarlógin!

Tjóðveldiskonan, Sirið Stenberg, umsetti nú ta dansku ættleiðingarlógina (sjálvandi ta dansku) til føroyskt og koyrdi hana ígjøgnum tingið – við tí úrsliti, at vit nú hava eina danska lóg í gildi á vánaligum føroyskum, sum heimilar, at tvey av sama kyni, tveir menn ella tvær kvinnur, sum liva saman – líkamikið um tey eru "gift" ella ikki – fáa loyvi at ættleiða børn! Hugsid tykkum!

Tey siga, at hetta eru rættindi, sum hesir menninir ella hesar kvinnurnar mugu hava! Men hvat við rættindun-um hjá børnunum? Tað tosa hesir flokkarnir als ikki um! – Tey áttu at vitað, at sambært barnarættindasáttmálanum hjá ST hava øll børn rætt til bæði ein faðir og eina móður!

Hetta var onnur skriðan, sum leyp! Og kollveltingin helt fram!

Tað næsta, sum kom, vóru tey kynsneutralu oyðubløðini ella blankettirnar. Orsakað av tí kynsneutralu hjúnabandslógini máttu nú gerast nýggj útfyllingarbløð í samband við

giftarmál, og so ófatiligt tað enn ljóðar, blivu heitini "maður" og "kona" beind burtur og strikað av vígslubrævinum, og í hjúnabandsbókini, har hjúnini skrivað undir, stendur nú ikki longur "kvinnan" og "maðurin", men "maki 1" og "maki 2".

Hetta var triðja skriðan, sum leyp! Og tey skammast ikki!

Og so var tað lógin um duplutan ríkisborgararætt, sum varð samtykt í vár. Har fekk lögmaður tað nýggjorda orðið og fremmenda hugtakið, "sammóðir" (medmoder), inn í føroyska lóggávu, tí at danskarar søgdu, at júst sama orðing mátti vera í tí føroysku sum tí dansku lógini. Og Tjóðveldi segði einki, heldur ikki Kringvarpið – hetta var jú politiskt korrekt!

Henda orðingin, "sammóðir" fer uttan iva at leggja trýst á framtíðar føroyskar politikarar at seta hesa skipanina í gildi við "sammóður" (medmoder), sum er eitt framhald av tí avkristningarkollvelting, sum er farin fram í londunum rundan um okkum, og sum verandi samgonguflokkar eisini hava ført okkara kára móðurland útí.

Hetta var fjórða skriðan, sum leyp.

Og hvat verður tað næsta?

Jú, í Løgtinginum liggur eitt óhugnaligt lógaruppskot um lögfrøðiligt kynsskipti, og tað verður uttan iva tað næsta, sum skal ígjøgnum, koma hesir flokkarnir til aftur. Tað eri eg sannførdur um!

Tey søgdu, tá ið tey komu til valdið í 2015, at vit skuldu fáa eitt "tíðarhóskandi" samfelag. Og legg merki til, hvat tað var, sum var "tíðarhóskandi".

Jú, tað var hetta: At gera seg inn á sjálva grundeindina í samfelagnum – hjúnabandið millum mann og konu, ið er, fyrir at sita bisp, "ankrað í skapanarsøguni og nemur Guds leiklut í skapan og verki, upphavi lívsins."

Hvør var tað, sum bað um hesa kollveltingina?

Var tað Føroya fólk, sum kravdi hetta?

Nei, als ikki! Tað var ein lítill elita – Og serliga vóru tað kvinnurnar í Javn-aði, Tjóðveldi og Framsókn saman við lögmanni, væl hjálpt av fjølmiðlunum, sum við øllum móguligum og ómóguligum snildum pressaðu hesi heilt nýggju virðini niður yvir Føroya fólk!

Men legg merki til! Føroya fólk tordu tey ikki at spyrja.

Høgni Hoydal, sum á Løgtingsins røðarapalli høgt og heilagt lovaði, at tá ið hann kom til, skuldi ein minniluti á tingi kunna fáa mál til fólkaatkvøðu – hann leyp frá sínum lyfti, sjálvur um helmingurin av Løgtinginum, sekstan av teimum 33 tingmonnunum, ynsktu hetta.

Nei! Øll henda kollveltingin varð marknaðarførd sum ein sjálvfylgja, sum ein opinbering, ið stóð oman fyrir alla diskussión. Ja, oman fyrir skaparan, oman fyrir biskup og kirkjurnar og oman fyrir fólk! Tað skuldi bara vera soleiðis. Punktum!

Og hvar standa vit so í dag?

Jú, tær Føroyar, sum vit hava kent, fara at hvørva! Vit fáa onnur virði í staðin fyrir tey gomlu.

Men hvat er tað, sum hvørvur? Og

hvat er tað nýggja, sum kemur inn?

Tað, sum hvørvur, er okkara siðarvur, tann gamla mentanin, tey gomlu tjóðskaparvirðini og hugsunarhátturin hjá okkara forfedrum, har grundarlagið var virðingin fyrir einari hægri makt. Alt, sum vit forbinda við tað serføroyska, eisini kristindómurin, fer at verða trýst út í ein krók!

Inn kemur multikulturur, altjóðagering og ein globalur hugsunarháttur. Mannarættindini verða tann nýggja religionin í tí sekulera statinum.

Vit hava eisini hoyrt tað í valstríðnum frá fleiri síðum og ikki minst frá Framsókn. Vit skulu hava fría fosturtøku. Halgidagslógin skal avtakast, og øl og vín skal út í handlarnar.

Hetta er ein miðvís ætlan um at lúka alt, sum ber brá av virðing fyrir siðarvinum, burtur út lóggávuni.

Tað verður so skjótt, at fólaskúlin, sum skal byggja á kristna grund, fer at standa fyrir skotum.

Eg havi mangan sitað úr eini røðu hjá Sverra Patursson, bróðir Jóannes, bónda í Kirkjubø, har hann m.a. segði hetta:

"Lívið hjá eini mannfjöld kann ikki verða trygt, uttan hon kennir á sær, at aftan fyrir alt er ein stjórnandi høvudsmeigi. Og eitt fólk, sum ikki er lóglýðugt, smokkar skjótt moralskt niðurundir. Eitt mannfelag, sum ikki roynir at skilja millum, hvat ið er rætt, og hvat ið ikki er rætt, verður andliga brekað."

Eg skrivi hetta ikki, tí at havi nakað ímóti nøkrum menniskjum, og als ikki teimum, sum kenna seg drigin at sín-um egna kyni.

Men vit hava sæð, hvønn veg tað ber, hetta valskeiðið, og eg vil fegin ávara ímóti hesi gongdini, har lagt verður upp til, at vit seta førningin av okkum ístaðin fyrir at geva komandi ættarliðum viðførið at bera longur fram á vegin, sum Heðin Brú tekur til.

Eg ávari ímóti hesi kynsneutralu ideologiini, sum bara førir okkum longri og longri út, har vit ikki grynna. Og eg eri sannførdur um, at sleppa verandi flokkar at halda fram, fer skilið at standa við og versna!

Latið okkum tí geva teimum dura-fjórðingin!

Til seinast vil eg siga, at eg eri glaður um, at allur Fólkaflokkurin atkvøddi samdur ímóti øllum hesum uppskotunum, sum eg havi nevnt omanfyrir!

Verði eg afturvaldur, fari eg at halda fram at stríðast, tí hesin kavalbóltur, sum er farin á rull, fær bara meira og meira ferð – og er skaðiligur fyrir samfelagið – serliga fyrir tað unga ættarliðið, tey veikastu í samfelagnum og okkara kærar børn og barnabørn!

"Høgt er harraboð, men hægri er Guds boð!"